

Саражинські: «Ми дуже вдячні Вам за чудову можливість відволікти увагу та емоції у такий надважкий та тривожний час. Війна..., але життя продовжується. Ні війна, ні що інше не має бути причиною втрати сенсу життя. А ще ми не маємо права бути песимістами. Хоч скільки вже відібрано життів, скалічено долі, знищено і поруйновано домівок, але ж на дні скриньки Пандори залишилася НАДІЯ».

Відповіді та коментарі до 61-х «50 слів»

1. 19.

6 + 13.

За відповідь **13** (тобто так розуміємо, що такі учасники, мабуть, не рахували слова ще й чайнворду) – **2 бали**.

За інші відповіді (за те, що щось там якось там рахували. ☺) – лише **1 бал**.

			7 ①			8		②		
		9			10		11			
⑥			12							
13		14					15	16		③
				17,18		19				
⑤								④		

2. Надія.

За перше слово **оманлива, сліпа** – наші милостиві **0,5** (див. в умовах заходу на 4-й сторінці останній абзац).

Декілька учасників: «Скринька Пандори – міфічна скринька (насправді – глек-піфос) з давньогрецької міфології».

Декілька учасників: «Вираз «скринька Пандори» був помилково перекладений Еразмом Роттердамським як «скринька» (лат. рухіс), і в такій формі він усталився в більшості мов світу».

Приміром – https://uk.wikipedia.org/wiki/Скринька_Пандори

3. Борщ.

Український. <https://www.dw.com/uk/ukrainskyi-borshch-vnesly-do-kulturnoi-spadshchyny-yunesko/a-62329030>

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-iunesko-borshch-kulturna-spadshchyna/31924622.html>

4. Займиста земля.

Торф – **0,5** (згідно з застереженням в запитанні).

За **торф грудковий, торфобрикет** тощо – також лише **0,5**. Хоча б тому, що це вже вироби з торфу.

Згадки про «займисту землю» (торф), що нею західноєвропейці користувалися зокрема для нагрівання їжі.

Коли торф починає горіти в місцях його залягання під землею, погасити це дуже важко. Про це сумно знають зокрема мешканці Полісся.

Саражинські: «До речі, в українських словниках зафіксовано такі синоніми слова «торф»: багняк, болотнина, дерниння, сипець».

Приміром – <https://uk.wikipedia.org/wiki/Торф>

5. Північ.

Північний захід – лише **0,2**. Бо північ – все ж набагато точніше. Північний захід – це здебільше Волинь.

Центр – символічні **0,1**.

Полісся – очевидний **0**.

До складу Укрзалізниці входить 6 залізниць. При цьому дві з них мають назви згідно зі сторонами світу: Південна та Південно-Західна. Але розміщені вони НЕ на півдні та НЕ на південному заході України. Ці назви за ними збережено з часів СРСР, і тому Південно-Західна залізниця виявилася на півночі України, а Південна – на її сході.

Оксана: «Свідчить «Книга маразмів України». Завдяки заходу я довідалася, що є й така».

Фрагмент листування голови оргкомітету з чемпіонкою: «Щодо залізниць – звичайно, що тут відповідь також дещо спірна. "З натяжкою". Але в моєму понятті оті всякі "...ий ...ід" логічніше визначати так: з центру України проводимо вектори в напрямках "північ", «північний схід», "північний захід" тощо. І дивимось, в яке місце кордону він упреться. І тоді вийде відповіддю саме північ. Хоча і "Ваш" північний схід буде ну ду-у-уже близько до "попадання". Хоча я схильюся до того, що північно-східним напрямком краще назвати полтавщину та харківщину. Навіть з огляду на отримання відповіді шляхом виключення варіантів.

6. 6.

Станом на 2022 рік – це Нігерія, Ефіопія, Єгипет, Конго, Танзанія, ПАР.

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_African_countries_by_population

Враховуючи розмаїття застарілих даних у різних джерелах інформації, зокрема і в українській Вікіпедії: **за 4; 5; 7** даємо по **0,5**.

Але на майбутнє вже вкотре пропонуємо при пошуку відповідей і на всі інші запитання підстраховувати ваші версії, знаходячи десь написане ще й у мінімум одному не залежному від першого джерелі інформації. І не лініуйтеся вказувати, де ви отримали ту чи іншу інформацію.

7. Вимірювання.

"Вимір" – це про розмірність простору або певні аспекти предмету аналізу (наприклад, наш простір має три виміри, філософський вимір проблеми тощо). Якщо мова йде про знаходження значення величини, тоді це **ВИМІРЮВАННЯ**. Тому тут треба **ОДИНИЦЯ ВИМІРЮВАННЯ**, а не виміру.

Аня: «Українська фахова мова має три віддієслівні іменники, що дає змогу ефективно розмежовувати ці процесові поняття:

Багатозначний російський віддієслівний іменник	Український віддієслівний іменник		
	дія	подія	наслідок події
измерение	вимірювання	вимірення	вимір

8. Картопля.

Голка.

Черевик (туфля).

Оксана П.: «<https://lifehacker.ru/voprosy-chgk/K.Pocсети>

Есть у булавки головка, но без волос, увы!
 Есть у чайника носик, однако нет головы.
 Есть ушко у иголки, но не слышит оно,
 Есть язычок у туфель, но туфли молчат всё равно.
 Есть у дороги ямки, но нет подбородка и щек,
 Есть у горы подножье, да что-то не видно ног.
 Есть у рябины кисти, но нет у бедняжки рук,
 Белым глазком картошка, не видя, глядит вокруг.
 Ключ серебрится в чаще, к которому нет замка,
 По полю, ног не имея, лениво бежит река
 Есть у расчёски зубы, но есть не может она,
 За месяцем месяц проходит, но не за луной луна.
 Есть рукава у потока, хоть поток не одет,
 Папку носят под мышкой, а под кошкою нет.
 (Переклад В.В.Луніна)»

Оксана П.: «Згадуваний в запитанні вірш поетеси я ледве змогла знайти з указанням саме її авторства. У більшості джерел з цим віршиком під назвами "Булавка" і "Что я вижу..." Віктор Лунін вказувався як автор. Не знаю чи це наслідок безвідповідальності і недбалості авторів викладеного матеріалу, чи черговий приклад радянського плагіату з огляду на підозри в прихильності Росетті до представниць своєї статі та її порівнянню маловідомість на наших теренах».

Оксана Л.: «На відповідь наштовхнув інший вірш російської поетеси І. Токмакової, який знаю з дитинства, вчитала його в одній із книжечок бабусі-вчительки:

В одной стране, в чудной стране,
 Где не бываешь тебе и мне,
 Ботинок черным язычком
 С утра лакает молочко,
 И целый день в окошко
 Глазком глядит картошка.

Бутылка горлышком поет,
 Концерты вечером дает,
 А стул на гнутых ножках
 Танцует под гармошку.
 В одной стране, в чудной стране...
 Ты почему не веришь мне?

Цікаво, чи була знайома Токмакова з віршем англійської поетеси?»

9. Прут.

Річка. Багато хто: «Бере початок з джерела на схилі Говерли, впадає в Дунай біля села Джурджулешти (Молдова). Довжина 967 км (на території України – 272 км), площа басейну – 27,5 тис. км². Похил річки змінюється від 100 м/км (біля витоку. [Затятий пішохідний турист голова оргкомітету В.Косенко дуже шкодує, що за роки активного заняття ним пішохідним туризмом побував на Говерлі разів з 15, сховався на неї і спускався різними варіантами/стежками, був біля джерела в улоговині, з якого бере початок Прут, але уздовж русла р.Прут, а там є дуже стрімка стежечка, жодного разу не спускався]) до 0,05 м/км (біля гирла). У верхів'ях (до Делятина) має гірський характер, зі стрімким правим берегом, місцями поперечний профіль русла має вигляд урвища. Розташовані численні водоспади та пороги. Найвідоміші: в м. Яремче – водоспад Пробій (8 м), в смт Ланчин – водоспад Крутіж (3 м)».

В античності Прут був відомий під грецькими іменами "Піретос", "Ієрасіос" або "Герасіос".

Євгеній: «В українській Вікіпедії її сучасна грецька назва неправильно транслітерована: Puketos, хоч правильно Прутос (або вже Проутос, як дуже хочеться)».

Саражинські: «У другому томі болгарських літописів Імана «Джагфар таріхи» (1680 р.) річка Прут згадується під назвою Бурат. А в трактаті Константина Порфірогенета «Про управління імперією» згадується: річка Брут (гл. 38) або Бурат (гл. 42) – сучасний Прут».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Прут>

10. Марсу.

Венери.

Одна учасниця – з оригінальною інтерпретацією: «Нервами. РЕСу». ☺

11. Хавкін.

Володимир.

Саражинські: «У 29 років виїхав з Одеси спершу до Швейцарії, потім до Франції. У Парижі працював у Пастерівському інституті під керівництвом свого вчителя Іллі Мечникова. Мріяв услід за Луї Пастером, який у 1881 році винайшов вакцину від сибірської виразки, а в 1885-му від віспи, досягти подібного. Досліджував холерний вібріон – на той час наукові світила не вірили, що саме він є збудником холери (відомо, що Мечников демонстративно пив воду з холерним вібріоном – і йому пощастило не захворіти). Окрім того, ні Пастер, ні Мечников не вірили, що від холери, яка розвивається в кишківнику, може врятувати підшкірна вакцина. Володимир Хавкін пішов ва-банк і вдався до експерименту: 18 липня 1892 року ввів собі вакцину, а потім живий вібріон. Організм відреагував, але не захворів. Хавкін тріумфував, а Пастер і Мечников знизали плечима: вібріон не потрапив у кишківник – про яку ж переможну якість вакцини йдеться? І все ж наукова справедливість перемогла. Ланцюжок людей, захоплених науковим подвижництвом Хавкіна, привів вченого до міністра в справах Індії в Лондоні – і під час нового спалаху холери відкрив шлях до вакцинації в Індії. Випробування вакцини, щоправда, мало відбуватися лише на добровольцях і коштом дослідника. Добровольців було мало, у шприцах лікаря вбачали ще більшу загрозу, ніж у холері, проте упродовж 1893-1895 років Хавкін, демонструючи ін'єкції перше на собі, прищепив понад 42 тисячі осіб, за що отримав в Індії звання «махатми», національного героя, і засвідчив, що його вакцина є «швидкою допомогою» для хворих на холеру: смертність суттєво скоротилася. Лабораторія, де виготовляли вакцину, згодом перетворилася на бактеріологічний інститут імені видатного одесита – The Haffkine Institute for Training, Research and Testing.

У 1896 році Індія потерпала від бубонної чуми. Хавкін за три місяці розробив вакцину, випробував її на собі й знову порятував людей. Приклад ученого був найкращою рекламою для індійців – від найбідніших до Махатми Ганді, якому також зробили щеплення цією вакциною. 1897 року королева Вікторія нагородила Володимира Хавкіна орденом Індійської імперії і влаштувала прийом на його честь. Загалом бактеріолог провів в Індії 18 років, а вже в 1915-му керував в Англії вакцинацією солдатів, що вирушали на Першу світову війну. Обидві вакцини, виготовлені за методом Хавкіна, у модернізованому вигляді застосовують і досі.

Володимир Хавкін не мав ані дружини, ані дітей, жив у готелях, не переймаючись власним житлом. Усе життя вів щоденник, навіть у найнепридатніших для цього умовах, захоплено вивчав творчість Бальзака і писав книги з юдаїки. У літньому віці долучився до благодійності й захищав громадянські права євреїв. Особистий архів Хавкіна зберігається в Ізраїлі, його вивчення триває. Життя видатного мікробіолога скінчилося у 1930 році в Лозанні, а всі свої статки, близько 300 тисяч доларів, за заповітом він скерував єврейській організації «Езра» на підтримку обдарованих студентів.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Хавкін_Володимир_Аронович

<https://vogue.ua/ua/article/culture/lifestyle/toy-shcho-peremig-smert-yak-ukrajinec-volodimir-havkin-vryatuvav-svit-vid-chumi-i-holeri.html>».

12. Кар'єр.

Алюр.

Галоп.

«З місця в кар'єр».

«Алюр три хрести». Алюр – це спонукання до дії, руху в значенні вперед, дуже швидко, негайно. Це практично те саме, що і "з місця в кар'єр".

«Зразу в галоп». «На галопі (їхати)». «Галопом по Європах» (це: 1. Поспішне ознайомлення з чимось, побіжне та неглибоке спостереження, поверхнєве судження про щось без вникання в суть 2. Робити, вирішувати, оглядати і переглядати щось швидко, але недбало, аби як, не якісно).

За **дві відповіді** (але з наведенням фразеологізмів) – **1,3 бала**.

За **три відповіді** (але з наведенням фразеологізмів) – **1,5 бала**.

За перше слово відповіді **чвал** – **0**. Бо не знаємо відповідного фразеологізму.

13. Трискайдекафобія (англ. triskaidekaphobia, від давньо-грецької τρεῖσκαίδεκα – тринадцять і φόβος – страх).

Тердекафобія.

За **дві відповіді** – **1,3 бала**.

Цей страх є марновірством, історично пов'язаним із релігійними забобонами.

Оксана: «За однією з версій, число 13 може вважатися «поганим» вже тільки тому, що воно більше 12, числа, яке є священним у багатьох народів. Крім того, існує біблійний переказ, побічно пов'язаний з числом 13 – на таємній вечері Юда Іскаріот, апостол, що зрадив самого Ісуса, сидів тринадцятим за столом. З цим переказом пов'язують найпоширенішу в ХІХ столітті прикмету, пов'язану з числом 13 – якщо за обіднім столом зібралися 13 людей, один з них помре протягом року після трапези. Пізніше в християнстві поширилося апокрифічне переконання, що Сатана був 13-м ангелом. За іншою версією, страх почасти викликаний і тим, що в єврейському календарі (місячно-сонячний календар) деякі роки складаються з 13 місяців, тоді як сонячний григоріанський і місячний ісламський календар завжди налічують лише 12 місяців у році. Трискайдекафобія має коріння і в міфології вікінгів: бог Локі був 13-м богом в древньоскандинавському пантеоні. Крім цього, карта ХІІІ в колоді Таро позначає смерть».

14. 13,5 (згідно умов запитання за це – **2 бали**). Бо:

1(л). Сімнадцять. 1(п). Скромність. 2. Донор. 3. Смартфон. 4. Арістотель (*увага!*
Це – лише пів-відповіді, бо уважно див. умови заходу). 5. Ліра. 6. Сантиметр. 7. АТБ.
8. Гармонія. 9. Ротарь. 10(л). Шлях. 10(п). Шість. 11. Тінь. 12. Альманах.

За 14 – 1,7.

За 13 – 1.

15. Соломія.

Саломея (в документі про хрещення та в сімейному побуті).

Крушельницька.

Оксана: «Крушельницька пишалася своїм українським походженням. На кожному своєму концерті співачка виконувала кілька українських пісень. На концерті, замовленому царською родиною, російському царю дуже сподобалися українські пісні, і він запитав, якою мовою вони виконувались. На що Крушельницька французькою відповіла, що це українські народні пісні, пісні її рідного краю.

Соломію знав і прославляв увесь світ, її впізнавали на вулицях. Але приїхавши у гості в рідну Галичину у 1939 р., найкраща і найвідоміша співачка світу стала заручницею радянської влади. Під час війни вона дуже бідувала, після війни їй запропонували посаду консерваторського викладача, але одразу ж почали утискати, поприкаючи її відсутністю радянського громадянства та консерваторського диплома. Диплом пізніше знайшли в архівах, а громадянство вона купила, "подарувавши" на користь СРСР свою віллу в Італії».

<https://www.google.com/amp/s/www.radiosvoboda.org/amp/desyat-faktiv-pro-solomiyu-krushelnytsku/31474241.html>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Крушельницька_Соломія_Амвросіївна

16. Шматувати.

Рвати.

Дрібнити.

Кришити. ...

17. Смородина.

Назва походить від смороду. Адже смородина пахне! Колись слово "сморід" означало просто запах, а от пізніше його значення звузилося до неприємного запаху.

18. Вісімнадцять.

Приміром, Саражинські коротко пояснюють: в «і» «сім» над «ц» «ять».

19. Застуда.

Відразу вибачте за дуже невдало сформульовану в запитанні фразу в дужках.

По-медичному та науково – гостра респіраторна вірусна інфекція (аббревіатурно – ГРВІ), а от її народна назва – застуда.

ГРВІ – на жаль, **0,5**. Ну не народна це назва!

Дехто підтверджує: «Такого діагнозу, як «застуда», в медицині немає».

Грип – на жаль, **0**. Ним не хворіють настільки часто, як указано в запитанні.

Ефективного лікування ГРВІ немає – симптоми хвороби можна лише полегшити.

Імовірність симптоматичних інфекцій збільшується в літньому віці через ослаблення імунної системи.

Ірина з сумнівною статистикою (але все ж з 1 балом їй за це): «У мене був варіант саме «застуда», але спантеличило формулювання «народна назва». Перебравши подумки життєві ситуації з близькими, друзями, колегами, варіант «застуда» відкинула. Він занадто літературний для повсякденного розмовного використання, адже частіше можна почути суржикове «простудився», або ж «у мене грип», ніж «у мене застуда». От тільки на цьому, власне, і ґрунтувався мій кінцевий вибір – грип».

І ще та ж Ірина: «З точки зору лікування, всі віруси мають дещо спільне. Їх лікують симптоматично – тобто просто полегшують стан. Немає препаратів з доведеною ефективністю, які могли б убити вірус. Виняток – деякі віруси герпесу та грипу. Противірусні засоби, так само, як імуномодулятори, не є препаратами з доведеною ефективністю! Єдиний ефект, який вони спричиняють – це ефект порожнього гаманця».

20. Бал.

Повністю – то «один бал».

Цифри – це порядкові номери відповідних букв того місяця: о – п’ята буква слова «листопад», д – четверта в слові «грудень» ...

21. Чхання.

<https://zvidusil.in.ua/chyh/>

22. Каракум.

Кара-Кум.

За **КаракумИ** – хоча там є зайва буква, але згідно умов ми вимушені автоматично сліпо) також давати **1 бал**.

23. 0.

Нуль.

Жодного.

Не було таких.

...

Ось – список місій з висадкою на Місяць (англійською).

Human Moon landings

Mission name	Lunar lander	Lunar landing date	Lunar liftoff date	Lunar landing site	Duration on lunar surface (DD:HH:MM)	Crew	Number of EVAs	Total EVA Time (HH:MM)
Apollo 11	Eagle	20 July 1969	21 July 1969	Sea of Tranquility	0:21:31	Neil Armstrong, Edwin "Buzz" Aldrin	1	2:31
Apollo 12	Intrepid	19 November 1969	21 November 1969	Ocean of Storms	1:07:31	Charles "Pete" Conrad, Alan Bean	2	7:45
Apollo 14	Antares	5 February 1971	6 February 1971	Fra Mauro	1:09:30	Alan B. Shepard, Edgar Mitchell	2	9:21
Apollo 15	Falcon	30 July 1971	2 August 1971	Hadley Rille	2:18:55	David Scott, James Irwin	3	18:33
Apollo 16	Orion	21 April 1972	24 April 1972	Descartes Highlands	2:23:02	John Young, Charles Duke	3	20:14
Apollo 17	Challenger	11 December 1972	14 December 1972	Taurus-Littrow	3:02:59	Eugene Cernan, Harrison "Jack" Schmitt	3	22:04

Посилання: https://en.wikipedia.org/wiki/Moon_landing#Human_Moon_landings
<https://zbruc.eu/node/90937>

Оксана П.: «Під час дії космічної програми і після її припинення була популярною теорія, яка стверджує, що деякі або всі елементи програми Apollo та пов'язаних з ними посадки на Місяць були фальсифікаціями в постановці НАСА та представниками інших організацій. Різні опитування показали, що від 6% до 28% опитаних продовжують так думати».

24. Не можна визначити.

Різні солідні структури, які причетні до розгляду винаходів, уже да-а-авно не розглядають ідей «вічного двигуна» (крім, як це не парадоксально, тих ЧОТИРЬОХ (!), які були офіційно (!) зареєстровані Українським (!) інститутом (!) промислової (!) власності (!) в 2000-2004 роках). Беручи певний приклад з тих, хто вірить в силу науки, цього разу і ми не вникаємо в пояснення учасників по цьому питанню, а просто ставимо за нього 0 балів за будь-яку відповідь крім порожнього місця, прочерку або слів на кшталт «не можна визначити». А дехто, на жаль, тут писав майже трактати.

25. Spuny.

Aero Comex Futline.

9-15.

Зникаючий(-а).

Спрей.

Піна.

Використовується, щоб позначити положення м'яча та стінки під час штрафних ударів.

Складається з води ($\approx 80\%$) та бутану ($\approx 20\%$) з невеликим додаванням ПАР та деяких інших інгредієнтів. При натисканні на клапан бутан розпорошується, утворюючи на поверхні дрібні крапельки. Незабаром бутан випаровується, а вода і добавки вбираються в поверхню або випаровуються (рос. Вікіпедія).

Оксана П.: «29 серпня 2015 року в матчі 6-го туру Ліги Парі-Матч між луцькою "Волинню" і донецьким "Олімпіком" українські судді вперше використали зникаючий спрей в національному чемпіонаті.

Джерело: <http://iff.if.ua/news/2015-11/451>».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Зникний_спрей

26. У цій несподівано не однозначній ситуації **п'ятьма балами** оцінювалося будь-яке з таких чотирьох міст:

Хмельницький.

Черкаси.

Тернопіль.

Полтава.

Згідно української Вікіпедії з точністю до секунд Хмельницький має широту $49^{\circ} 25' 10''$, Черкаси – $49^{\circ} 26' 40''$. А це – півтори мінути.

У завданні не вимагалось категорично, а лише пропонувалося користуватися Вікіпедією. Більше того – не вказувалося, якою саме. Тому несподівано для оргкомітету згідно з англійською Вікіпедією широти Тернополя та Полтави відповідно такі: $49^{\circ} 35' 22''$ і $49^{\circ} 34' 00''$ – тобто різниця менша за півтори мінути.

І ще (а цим «ллємо воду на млин» можливих опонентів). Приміром, сайти <http://www.sputnik-ua.com.ua> та <http://abetka.ukrlife.org> кажуть, що зокрема в останньої пари міст ці показники взагалі однакові. Тому закликаємо ще й уважно проглянути наш коментар хоча б до наступного питання.

Наталка Є.: «Українська версія вікіпедії, яку Ви пропонували використовувати в якості джерела інформації, дає координати всіх обласних центрів до секунд, окрім Тернополя. А зв'язку з тим, що саме Тернопіль-Полтава могли бути найближчими за

широотою, як і Черкаси-Хмельницький, – різниця в 1 географічну мінуту – довелося звернутися до іншого джерела інформації. Я користувалася <https://dateandtime.info/uk> ».

27. Чекаючи справедливого невдоволення учасників наступною шкалою оцінювання, у цій делікатній ситуації (на яку першим звернув увагу, щира дяка йому за це, наш постійний учасник Микола Матвійович) бали нараховувалися так:

1 – це символічні 0,1;

2 – це 0,2.

Більше двох (в межах десь до декількох десятків) – **частини 1 балу від 0,3 до 1.**

Миколі Ш., Оксані П., Оксані Л., Діані І. та Наталці Є. – персональні 1,3.

Пояснення. Ми знаємо, що й українська Вікіпедія, і Википедія наших сусідів майже одногосно вказують на відповіді 1 або 2. Але якщо брати до уваги сайти різних театрів, то виявиться, що за тими їхніми даними після 1991 року носіїв Академічних звань стало аж на декілька десятків більше. Тому **символічні 0,1 та 0,2** – це констатація того, що ви щось шукали, але не глибоко, не ретельно.

А ще одна «заковика» в тому, що весь перелік сучасних Академічних та «Академічних» театрів не чіткий та навіть підозрілий хоча б тим, що, як пишуть сайти деяких театрів, це звання їм присвоювалося не якимось там мабуть єдино уповноваженим Міністерством культури, а, наприклад, колегією певного навчального закладу, або, саркастично кажучи, товариством прихильників головного режисера.

У зв'язку і з цим казусом, і з неоднозначністю в №26 вкотре закликаємо:

1) не вірте сліпо джерелам інформації!; 2) у відповідях на всі запитання бажано наводити джерела інформації.

28. Рóзвиток.

29. Пес.

Собака.

Бульдог.

...

30. 54.

Враховуючи різні дані в

різних джерелах інформації (що в принципі ду-у-уже дивно! Приміром, Саражинські слушно пишуть: «Це дуже спантеличує, адже висота – це досить стабільна величина, і її легко виміряти та зафіксувати як однозначний кількісний показник»), вважалися

правильними й **інші відповіді в межах від 50 до 70 метрів.**

Міст «Стрімка лань» через річку Смотрич, Кам'янець-Подільський. Найвищий міст в Україні (але див. репліку Оксани нижче).

https://ye.ua/istiriya/51826_Strimka_lan__mist_rekordiv_novitnih_tehnologiy_ta_viprobuvan_v_antazhivkami.html

Оксана П. між іншим додає: «Зараз найвищим є вантовий новий міст в Запоріжжі, висотою 166 м. [https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Новий_міст_через_Дніпро_та_Старий_Дніпро_\(Запоріжжя\)](https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Новий_міст_через_Дніпро_та_Старий_Дніпро_(Запоріжжя))» ([вам уже набридло читати критику джерел інформації з боку оргкомітету? То ось – ще одна. У статті, на яку посилається Оксана і яку ми чомусь не

можемо відкрити, висоту цього мосту рахують не по відстані від води до проїжджої частини, що було б логічним, а по висоті його ... пілону]).

31. Банкір.

32. Ворошилов.

То – так би мовити псевдонім (прізвище матері).
Насправді – Калманович.

«Що? Де? Коли?»

Оксана: «Досі пам'ятаю його голос (для мене саме він і асоціювався з грою), і ті інтонації, з якими він повідомляв про програш знавців».

33. Політкоректність.

Адже, враховуючи політкоректність, зовсім не звучатиме "Десять афроамериканців".

Багато хто: «З міркувань політкоректності у Франції перейменували знаменитий роман Агати Крісті «Десять негрят». З назви детектива прибрали слово «негр». Таке рішення прийняв правнук письменниці Джеймс Прічард.

Популярний детективний роман Агати Крісті «Десять негрят» (Ten Little Niggers), який вперше був опублікований в 1939 році, у Франції тепер буде називатися «Їх було десять» (Ils étaient 10)».

Оксана: «Слід розуміти, що «політкоректність» — це не просто новий синонім для поняття «ввічливість». Політкоректність — певна політика, певний спосіб поведінки. Особливістю політкоректності є її крайня запобігливість; засуджуються не просто образливі вчиники, а усе, що потенційно може бути образливим (наприклад, боячись образити почуття темношкірих, стільки компаній змінили назви своїх виробів через наявність в них слова чорний, що починаєш уже побоюватися щодо маленького чорного плаття Шанель і улюблених сортів помідорів:))».

<https://www.radiosvoboda.org/a/25083301.html>

34. 4 (кількість, так би мовити, кружечків, які використовуються при написанні цифр кожного з цих п'яти чисел).

Вчителька Аня: «Ура! Я ще дитина))))))))))».

35. Ванільний.

Слушно виходячи з ідей приказки «На смак і на колір ...», Оксана пише: «Наукова розвідка, проведена дослідниками з Каролінського інституту в Швеції та Оксфордського університету, показала, що ваніль є найулюбленішим ароматом у світі. Подані вченими аромати отримали такий рейтинг серед опитаних: 1) ваніль; 2) персик; 3) лаванда. Тож якщо автор питання не згоден з дослідженнями вчених і відмовляє ванілі в першості, залишимо їй хоча б друге місце».

Оксані вторять зокрема Наталка Є. та Галина, а також іще дехто: «Дійсно, ДУЖЕ суб'єктивне твердження. Цитата з «Книгармонії» Надії Ясмінської: «Три найсмачніших запахи? Запах гарячої кави, свіжої випічки і сторінки нової книги».

<http://www.dolc.dp.ua/wpress/?p=8917> : свіжий хліб, кава, свіжоскошена трава».

36. Грем.

Грем.

37. 10.

Бо: Горизонталь. 2. Сантиметр. 5. Назар. ⑥ (бл). Орша. 8. Спам. 9. Лак.
Вертикаль. ① (бл). Країна. 1. Ази. 3. Тузла. 4. Морс. 7. Шлях. 9. Прес. 10. Лев. 11. Кур.
«Блакитний» чайнворд. ①. Канада. ②. Астеризм. ③. Мартос. ④. Стравохід.
⑤. Донор. ⑥. Розвиток.

38. Поліклініка.

За варіант «клініка» (якщо ця відповідь була без пояснень) – знехотя **0,5**.

А от: а) українська чемпіонка Наталка Є. та б) чемпіонка-«закордонка» Наталка М. зауважують, що: а) «Принципово – не поліклініка, бо префікс полі- в даному слові означає не «багато» (як ми звикли: поліглот, політехнічний тощо), а «місто» – від грецької поліс; та відповідно: б) «Грецьке «поліс» французи переосмислили в «полі» (багато)», і даючи за це **обом Наталкам по 1,3 балу**, ми оцінювали одним балом і простішу (та, може, й спірну) версію коментаря, наприклад, Саражинських:

«Поліклініка (від грец. polis – місто та грец. klinikē – мистецтво лікувати) – лікувальний заклад для обслуговування громадян кваліфікованою медичною допомогою. Грецьке слово «poli» також має значення і «багато». В українській мові перша частина слів «полі» відповідає слову «багато», наприклад: поліавітаміноз, поліагрегатний, полівакцина, полівалентний, політеїзм, полігамність. Отже, термін поліклініка можна розглядати і як поєднання слів полі + клініка, що дослівно означає «багато ліжок».

39. Помаранчевий та синій.

Звичайно, багатобарвний спектр веселки безперервний, і кольори змінюються складним чином через безліч відтінків. Ньютон, прагнучи привести кількість кольорів до символічного числа 7 (а пристрасть Ньютона до нумерології – так само як і до алхімії, і, до речі, богослов'я – добре відома), він додав ще два, тим самим порівнявши кількість кольорів спектра з числом основних тонів музичної гами. Із того часу веселка в нас семикольорова.

Багато хто: «Між іншим, не всі народи вважають веселку 7-кольоровою. Наприклад, у деяких африканських народів вона 2-кольорова: світло-темна. На думку китайців, у веселці 5 кольорів, а японців – 6 (без зеленого) ...».

І знову Саражинські: «Коментар філолога: цікаво, що спочатку в англomовному світі помаранчевий колір називався жовтувато-червоним, але завдяки стиглим апельсинам з'явилася нова назва – помаранчевий. Прикметник походить від відомого з XVIII століття слова помаранча (італ. romo arancia). У нашу мову помаранчевий прийшов з італійської (італ. arancia) та польської (пол. pomarańcza), а оранжевий – через французьку (фр. orange, romme d'orange) та російську (рос. оранжевый).

А як же правильно говорити українською: оранжевий чи помаранчевий? В українських словниках є три прикметники на позначення жовтої барви з червонуватим відтінком – кольору, що має апельсин і морква. Це жовтогарячий, оранжевий і помаранчевий. Жовтогарячий – це питоме українське слово, яке треба писати без дефіса, разом. А оранжевий і помаранчевий – запозичені слова, вони вже давно живуть у нашій мові і не сприймаються, як «чужинці».

40. Мамі.

Аня: «Ось так і виховують справжніх чоловіків!!!»

41. Брехлива.

«Козаки. Абсолютно брехлива історія» (робочі назви – «Козаки» та «Абсолютно брехлива історія». 12 серій по 45-48 хвилин по протяжності) — український псевдоісторичний комедійний екшн-серіал про козаків. Сюжет розповідає про козацькі пригоди наприкінці XVI століття, гонитву козаків і московитів за магічним кульчиком, і дружбу й кохання, що розгортаються на цьому тлі. Прем'єра відбулася 17 листопада 2020 року на каналі «ICTV». 26 листопада 2020 року відбулася кінотеатральна прем'єра серіалу. «Козаки. Абсолютно брехлива історія» став першим в історії України серіалом, який показали в кінотеатрах.

42. Фольксваген.

Фольксваген.

Багато хто писав відповідь на це питання чомусь не українською мовою.

Німецький концерн Volkswagen.

43. Каменських.

Анастасія. Настя.

Зараз – НК.

Батькове прізвище – Жмур.

Оксана Л.: «Дійсно, ім'я Настя Жмур годиться хіба для виконавиці блатного шансону».

44. Політика.

Мао Цзедун, китайський державний і політичний діяч XX століття, головний теоретик маоїзму (1893-1976).

Джерело: <https://ua.citaty.net/tsitaty-o-voine/>

45. 1. Одна.

Бо: Лісостеп. Плацебо. Сорок. Сокіл.

46. Турчина.

Зінаїда.

У газеті "Спорт експрес" 2008 р. писали: "Її називали королевою майданчика і гросмейстером м'яча. Вона мала дивовижний дар читати гру з листка і обирати найвдаліший із можливих варіантів завершення атаки. Усі воротарі світу здригалися від одного лише імені Зінаїда Турчина. Такий снайпер-диспетчер більше не з'являвся не лише на нашому спортивному небосхилі, а й на світовому..."

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%B8>

Е	Т	С	И
П	С	О	Р
Д	Л	К	О
А	Ц	Е	Б

47. Гармата.

«А.г.» – це калька з російського «артиллерийское орудие». У російській мові таке словосполучення цілком виправдане, бо російське слово «орудие» має кілька значень. В українській мові слово гармата однозначне, тому написання «артилерійська гармата» є тавтологією.

Аня: «В Українській радянській енциклопедії, виданій у 1970-1980-х, термін гармата використовується для позначення як гармати як класу артилерійської системи

(«власне гармата»), так і артилерійської установки взагалі (під «гарматами» розуміються як власне гармати, так і гаубиці, гаубиці-гармати, мортири, міномети тощо); отже, слово «гармата» щодо самого себе може бути як гіперонімом (загальним терміном), так і гіпонімом».

Саражинські: «Тавтологія часто є проявом недостатньої логічної та мовної грамотності (наприклад, «більш тепліший» замість «тепліший», або «популярні шлягери», «відомі зірки естради» тощо)».

48. – Який? (стілець)

– Де? (стілець)

Варіант Оксани Л. (смайлики оргкомітету: ☺? ☹?): «Це – крісло».

49. Вчити.

Учити.

Навчати.

...

50. Планк.

Макс. 1918 рік.

Саражинські: «Аналізуючи, за які саме досягнення у галузі фізики було відзначено німецьких вчених, список скоротився до чотирьох претендентів: Макс Карл Еріст Людвіг Планк (1918); Вернер Карл Гейзенберг (1932); Хорст Штермер (1998); Теодор Генш (2005). Але найкоротший пошук правильної відповіді – це сама книга, у якій є розділ 15. «Водійські знання», в якому й описується кумедний випадок з Максом Планком та його водієм. Дякуємо за цікавий квест!»